

θῆ Σικελιώτις πέλις νὰ βασίση τὴν ὀρμήντων, ἢ νὰ τὲς ἐμποδίση νὰ κατοικήσεν ὅπε ἂν ἀρέση αὐτοῖς, μόνον δὲ νὰ ἐπιμελῆται καθεὶς τὴν ἀσφάλειάν τε, καὶ νὰ περιπατῆ εὐτάκτως, ἐπειδὴ μὲ φρόνιμον καὶ τολμηρὰν ἀναχώρησιν, τὸ μόνον καταφύγιον, ὅχι μόνον ἡμῶν νὰ σώσωσιν ἑαυτοὺς, ἀλλὰ καὶ τὴν πατρίδα νὰ διατηρήσωσι, καὶ τὴν προτέραν αὐτῆς δύναμιν νὰ ἐπανορθώσωσι.

Οὗ στρατός περιεπάτει διαμεμερισμένος εἰς δύο μέρη καὶ εἰς σχῆμα τετράγωνον ὡς φάλαγγξ, τὸ μὲν πρῶτον διοικέμενον ὑπὸ τῆ Νικίᾳ, τὸ δὲ δεύτερον ὑπὸ τῆ Δημοφένους· τὰ δὲ σκεύη ἦσαν ἐν τῷ κέντρῳ. Ὅταν ἤλθον εἰς τὸν Ἄνακον ποταμὸν, ἐβιάσαντο τὴν διάβασιν· ἐπεὶτα δὲ ἐκτυπήθησαν ἀπὸ τὸ ἵπτικὸν καὶ ἀπὸ τῆς τοξότας, οἱ ὅποιοι ἠνώχλων αὐτοὺς ἀκαταπαύτως τοξεύοντες διὰ πολλῶν ἡμερῶν κατὰ διαδοχὴν, ὥστε καθεὶς πόρος ἐφυλάττετο ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠναγκάζοντο νὰ κυριεύσωσι μὲ τὰ ὅπλα πᾶσαν σπιθαμὴν τῆς πορείας των. Οἱ Συρακῆσιοι δὲν ἐτόλμων ν' ἀντισταθῶσι κατὰ πρόσωπον εἰς στρατεύμα, τὸ ὅποιον ὁ ἀπελπισμὸς μόνος ἐδύνατο νὰ κάμη ἀνίκητον, ἀλλ' ὅτε μὲν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπρόσφερον τὴν μάχην, ἐκεῖνοι ἀπέφευγον, ὅτε δὲ ἐξηκολόθουν τὸν δρόμον, ἐκεῖνοι πάλιν προχωρῶντες ὥρμην ἐξόπιωθεν. Οὗ Δημοφένους καὶ Γύλιππος ὄρῶντες τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῆ στρατεύματος διὰ τε τὴν ἄκραν σπάνιν τῶν ἐπιτηδείων καὶ διὰ τὴν πληθύν τῶν πληγωμένων, ἀπεφάσισαν ν' ἀναχωρήσωσι παρὰ τὴν θάλασσαν δι' ἄλλης ὁδῆ πάντα διαφόρε ἀπὸ τῆς παρέσης, καὶ νὰ κινήθωσι κατ' εὐθείαν εἰς Καμαρίναν καὶ Γέλαν, ἔχθη δὲ (καθὼς ἀπεφάσισαν κατὰ πρῶτον) εἰς τὴν Κατάνην. Διὸ καύσαντες πολλὰς πυρᾶς, ἀνεχώρησαν διὰ νυκτὸς μὲ μεγάλην

ταραχὴν καὶ ἀταξίαν, καθὼς συμβαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πλείον εἰς μεγάλα στρατεύματα, ὅτε περιπατῶσιν εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός, καὶ μάλιστα ὅτε ὁ ἐχθρὸς δὲν εὐρίσκεται πολὺ μακρὰν. Τὸ μὲν ἐμπρόωιον στρατεύμα τῆ Νικίης προῦπορεύετο εὐτάκτως, τὸ δὲ τῆ Δημοφένους ὀπίσθιον, ὑπὲρ τὸ ἥμισυ, χωρισθὲν ἀπὸ τοῦ σώματος τῆ στρατεύματος ἐπλανᾶτο. Οἱ δὲ Συρακέσιοι τὴν ἀκόλουθον μεθιόντες τὴν φυγὴν τῶν Ἀθηναίων, ἐδίωκον κατὰ τὴν μετὰ μετὰ ἀλλήν σπευδὴν, καὶ καταλαμβάνοντες τὸν Δημοφένην περὶ τὴν μεσημβρίαν, ὤρμησαν μετὰ τὸ ἵππευον, καὶ τὸν κατεδίωξαν εἰς σενὸν περικτειχισμένον τόπον, ὅπου οἱ στρατιῶται τέττα ἐμάχοντο ὡς λέοντες. Περὶ δὲ τὴν ἐσπέραν, βλέποντες οἱ Συρακέσιοι τὰς Ἀθηναίους ἀποκεκμηκότας καὶ καταπεπληγωμένους, ἐσυγχώρησαν μὲν εἰς τὰς νησιώτας ἢ ἀναχωρήσωσι, τὸ ὁποῖον κείτινες αὐτῶν ἐδέχθησαν, ἔσωσαν δὲ καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων, οἱ ὅποιοι ὡς 6,000 παρεδόθησαν μετὰ τῆ Δημοφένους ἐπὶ συμφωνίᾳ τῆ νὰ μὴ φονευθῶσι, μήτε νὰ καταδικαθῶσιν εἰς αἰώνιαν φυλακὴν.

Τῆ αὐτῆ ἐσπέρας ἔφθασε καὶ ὁ Νικίας εἰς τὸν ποταμὸν Ἐρινεὸν, καὶ διαβάς ἐστρατοπεδεύσατο ἐπάνω εἰς ὄρος, ὅπου φθάσαντες καὶ οἱ Συρακέσιοι τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ἐκέλευον νὰ παραδοθῆ καθὼς ὁ Δημοφένης. Ἀλλ' αὐτὸς μὴ πισεύων κατ' ἀρχὰς τὰ περὶ τῆ Δημοφένους, ἐζήτησεν ἄδειαν νὰ σείλη ἵππεῖς τινὰς καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ μαθὼν τ' ἀληθὲς, ὑπέσχετο νὰ δώσῃ τὰ ἔξοδα τῆ πολέμου, ἂν ἀφήσωσιν αὐτὸν καὶ τὰς στρατιώτας ἐλευθέρους, καὶ νὰ δώσῃ τόσους Ἀθηναίους ὡς ὁμήρους, ὅσα τάλαντα ἔμελλε νὰ δώσῃ. Ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ ἀπέρριψαν τὸ προβαλλόμενον μετ' ὀργῆς καὶ ὑβρεως, καὶ ἀνεγένεωσαν τὴν μάχην. Οἱ Ἀθηναῖοι, ἂν καὶ

ὑπερημένοι παντελῶς ἀπὸ τροφᾶς, ἐβάσασαν τὴν μάχην δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, προχωρῶντες πρὸς τὸν ποταμὸν Ἀσίναρον· ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τέτα τὰς ὄχθας, οἱ Συρακέσιοι φθάσαντες ἐρρίψαν αὐτῶν πολλὰς εἰς τὸν ποταμὸν, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ ἐρρίφθησαν ἐκυσίως, διὰ τὰ σβέσσωσι τὴν ἀμετρὴν δίψαν· καὶ ἐνταῦθα ἐγένετο ἡ μεγάλη καὶ φοικωτάτη αἵματοχυσία τῶν δυσυχῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ ποταμῷ πινόντων ἅμα καὶ κατασφαττομένων ἀνηλεῶς. Ὁ Νικίας ἔδεμίαν ὁρῶν ἐλπίδα σωτηρίας, καὶ μὴ δυνάμενος γὰρ βλέπειν τῆτο τὸ ἐλκεῖνόν τε ἄμα, παρεδόθη ἐπὶ συμφωνίᾳ τῆ γὰρ ταύτῃ ὁ Γύλιππος τῆς μάχης καὶ τῆ φόνος τῶν λοιπῶν στρατιωτῶν, ἀπὸ τῆς ὁποίας πολλοὶ μὲν ἐφονεύθησαν, οἱ δὲ περισσότεροι ἐλήφθησαν αἰχμάλωτοι, εἰς τρόπον ὡς κατεγγραμμένη ὅλη ἡ Σικελία ἀπ' αὐτῆς. Οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς φαίνεται, δυσηρεσθήσαν, ὅτι ὁ στρατηγὸς τῶν παραδόσθων τοιούτῳ τρόπῳ, καὶ διὰ τῆτο δὲν ἐχάραξαν τὸ ἔνομά τε εἰς τὴν δημοσίαν σήλην, ἐφ' ἧς ἦσαν κεκαραγμένα τὰ ὀνόματα τῶν στρατηγῶν, ὅσοι ἀπέθανον μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς πατρίδος.

π. χ.
413.
αὐγ.
30.

Οἱ νικηταὶ ἐσόλισαν μὲ τῆ ἐχθρῆ τὰς πανοπλίας τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα δένδρα, ὅσα εὔρον εἰς τὰς ὄχθας τῆ ποταμῆ, καὶ ἔστησαν εἶδος τροπαίων· αὐτοὶ δὲ ἐσεφανωμένοι ἀνδίνες σεφάνες, καὶ τῆς μὲν ἰδικῆς τῶν ἵππων κοσμήσαντες μεγαλόπρεπέστατα, τῆς δὲ τῆ ἐχθρῆ γυμνώσαντες, εἰσέβησαν εἰς τὰς Συρακῆσας θριαμβεύοντες, ὅτι κατέπαυσαν εὐτυχῶς τὸν μέγιστον πόλεμον, τὸν ὁποῖον ἔκαμον ποτὲ Ἕλληνας πρὸς Ἕλληνας, καὶ κατώρθωσαν μὲ τὴν δύναμιν καὶ ἀνδρίαν τῶν τὴν ἐνδοξοτάτην καὶ τελεωτάτην νίκην (Πλέτ. εἰς Νικ.).

Τὴν ἀκόλευτον ἡμέραν συνεκκλησιάσθησαν οἱ Συρ.

ρακέσιοι δια να βελευθῶσι περὶ τῶν αἰχμαλώτων. Οὐ
 Διοκλῆς (κατὰ Πλάτ. Εὐρυκλῆς), εἰς τῶν δημαγω-
 γῶν, ὅσις εἶχε μεγάλην ἰσχὺν παρὰ τῷ λαῷ, ἐπρό-
 βαλε τὲς μὲν ἐλευθέρους Ἀθηναίους καὶ τὲς ἐνωθέντας
 μετ' αὐτῶν Σικελιώτας νὰ φυλακώσωσι, καὶ νὰ τοῖς
 δίδωσι κατ' ἡμέραν μόνον δύο μέτρα ἀλεύρου καὶ ἐν ὕδα-
 τος, τὲς δὲ συμμάχους καὶ δέλους νὰ πωλήτωσι δημο-
 σία, τὲς δὲ στρατηγὸς πρῶτον μὲν νὰ μασιγώσωσιν,
 εἶτα δὲ νὰ θανατώσωσιν. Οὗτοι οἱ τελευταῖοι λόγοι τῷ
 Διοκλέει ἐπικράναν πολὺ τὲς φρονίμου καὶ εὐσπλαγχνι-
 κῆς Συρακυσίης. Οὐ Ἐρμοκράτης, γνωστὸς διὰ τὴν ἀρε-
 τὴν καὶ δικαιοσύνην, ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν λαόν,
 ἀλλ' ἔτσι ὅθεν ἠθέλησαν ἡ ἀκροαθῆν, καὶ αἱ πανταχόθεν
 γινόμεναι φωναὶ τὸν ἐμπόδισαν ἀπὸ τῆς νὰ ἐξακολουθήσῃ
 τὴν δημηγορίαν. Τότε, γέρον τις (Νικόλαος) σεβάσ-
 μιος διὰ τε τὸ γῆρας καὶ τὴν σεμνοπρέπειάν τε, τῷ ὁ-
 πρὸς δύο υἱοῖ, οἱ μόνοι κληρονόμοι τῷ γένει καὶ τῆς ἐ-
 σίας, ἐφονεύθησαν εἰς τοῦτον τὸν πόλεμον, ἤλθε
 χειραγωγούμενος ἀπὸ τῆς ὑπηρετίας εἰς τὸν ἄμβωνα, καὶ
 εὐθὺς ὅταν ἐπαρρησιάσθη, ἐγένετο ἄκρα σιωπὴ. «Τίσεῖς
 ὁβλέπετε, εἶπεν, ὦ Συρακέσιοι, παρόντα ἕνα δυσυ-
 χῆ πατέρα, ὁ ὁποῖος ἐδοκίμασε περισσότερον παρὰ
 πᾶντ' ἄλλον πολίτην τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τέ-
 τε τῷ πολέμῳ, ἀπολέσας δύο υἱοὺς, τὴν μόνην παρα-
 μυθίαν καὶ βακτηρίαν τῷ γήρωσ μου. Ἐγὼ θαυμάζω
 μὲν αὐτὸς καὶ μεκαρρίζω, ὅτι ἐδυσίασαν ὑπὲρ τῆς
 πατρίδος τὴν ζωὴν, ἀφ' ἧς ἔμελλον ποτὲ νὰ ὑσερηθῶσι
 κατὰ τὸ ἀπαραίτητον τῆς φύσεως χρέος· ἀλλ' ἐν ταύ-
 τῷ δὲν ἐμπορῶ νὰ μὴ αἰώσανθῶ τὴν θανατηφόρον
 πληγὴν, τὴν ὁποῖαν πρὸξένησεν ἐν τῇ καρδίᾳ μου ὁ
 θάνατός των, καὶ νὰ μὴ μισῶ καὶ βδελύττωμαι τὲς Ἀ-

„Θηναίως, τὲς πρωταιτίες τέτε τῆ δυσυχῆς πολέμα,
 „ὡς τὲς φονεῖς τῶν υἱῶν με. Μ' ὅλον τῆτο, δὲν ἐμπο-
 „ρῶ ν' ἀποσιωπήσω τῆτο, ὅτι δὲν πονῶ τόσο δια τῶν
 „τέκνων με τὸν φόνον, ὅσον δια τῆς πατρίδος με τὴν
 „τιμὴν, ἢ ὅποια, καθὼς βλέπω, θέλει ὑποπέσει εἰς
 „αἰδίων ἀτιμίαν δια τὴν βαρβαρικὴν τῶν ἄλλων συμβε-
 „λην. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶναι μὲν ἀξιοὶ παντὸς εἶδους βασιά-
 „λεμον, καὶ κολάσεως δια τὸν ἀδικον αὐτῶν καθ' ἡμῶν πό-
 „λεμον. ἄλλ' ἀράγε δὲν τὲς ἐπαίδευσαν κατ' ἀξίαν
 „οἱ θεοὶ, οἱ δίκαιοι ἐκδικηταὶ τῶν ἀνομιῶν, καὶ δὲν μᾶς
 „ἐξεδίκησαν ἀρκετά; Ὅταν οἱ στρατηγοῖτων παρέδο-
 „σαν ἑαυτὲς καὶ τὰ ὅπλα, δὲν ἐπραξαν τῆτο μόνον ἐλ-
 „πίζοντες νὰ σώσεν τὴν ζωὴν των; Ἀνίσως δὲ ἡμεῖς τὲς
 „θανατώσωμεν, πῶς θέλομεν ἀποφύγη τὸ δίκαιον
 „ὄνειδος, ὅτι παρέβημεν τὰ νόμιμα ὅλων τῶν ἔθνῶν,
 „καὶ καταχύναμεν τὴν νίκην μὲ ἀνήμερον βαρβαρότητα;
 „Πῶς θέλετε ὑπομείνη ν' ἀμαυρωθῆ ἢ ὑμετέρη δόξα
 „ἐνώπιον ὅλης τῆς οἰκουμένης, καὶ νὰ λέγωσιν ὅλοι, ὅ-
 „τι τὸ ἔθνος, τὸ ὅποῖον πρῶτον ἐκτίσεν ἐν τῇ πόλει τε
 „ναὸν τῆ ἐλέε, δὲν εὔρεν ἔλεος εἰς τὴν ἰδικήν σας; Αἱ
 „νίκαι καὶ οἱ θρίαμβοι δὲν ἀπαθανατίζουσι τὴν πόλιν,
 „ἀλλ' ἢ πρὸς τὲς νικηθέντας ἐχθρὸς ἀγαθοσύνη, ἢ
 „εἰς τὴν μεγίστην εὐτυχίαν μετριότης, καὶ ὁ φόβος τῆ
 „νὰ μὴ παροργισθῶσιν οἱ θεοὶ ἀπ' ἀλαζονικῆν καὶ αὐθάδη
 „ἐπαρσιν. Ὑσεῖς ἀναμφιβόλως δὲν ἐλησμονήσατε, ὅτι
 „αὐτὸς ὁ Νικίας, τῆ ὅποιε σήμερον μέλετε νὰ κάμη-
 „τε τὴν ἀπόφασιν, εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἐλάλησε
 „πρῶην πρὸς συμφέρον σας εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἀ-
 „θηναίων, μεταχειριζόμενος ὅλον τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν ὑ-
 „πόληψίν τε, δια νὰ τὰς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τῆτον τὸν πά-
 „λεμον. Ἐὰν ἔν ὑσεῖς κτακρίνητε εἰς θάνατον τῆτον

· τὸν ἀξιότατον στρατηγὸν, αὕτη ἔσαι ἡ δίκαια ἀντα-
· μοιβὴ τῆ ζήλῃ, τὸν ὁποῖον ἔδειξεν ὑπὲρ ἡμῶν; Ἐγὼ
· ἐπιθυμῶ κάλλιον τὸν θάνατον, παρῆξ νὰ ἴδω νὰ πρά-
· ξωσιν οἱ συμπατριῶται καὶ συμπολίται με τοῖστον ἀπο-
· τρώπαιον ἀδικον (Διόδ. Σικ. ΙΕ').

Οἱ λαὸς ἐφαίνετο, ὅτι ἐκινήθη εἰς συμπάθειαν ἀ-
· κέρντες ταύτην τὴν δημηγορίαν, καὶ μάλιστα ὅτε ἴδον ἐ-
· πὶ τὸν ἀμβώνα τῆτον τὸν σεβάσμιον γέροντα ζητῶντα
· ἐχθὴ ἐκδίκησιν κατὰ τῶν πρωταιτίων τῆς δυσυχίας τε,
· ἀλλ' ἄλλως. Ἀλλ' οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐχθροὶ παρέστησαν
· περιστατικῶς πρῶτον μὲν τὰς ἀνηκέστες σκληρότητας
· τῆς Ἀθηναίων δημοκρατίας ἐ μόνον εἰς πολλὰς ἐχθρι-
· κὰς πόλεις, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς τῶν παλαιῶν συμμά-
· χων· δεύτερον δὲ τὸ μῖτος τῶν στρατηγῶν κατὰ τῶν
· Συρακυσῶν, καὶ ὅσα κακὰ ἤθελον πράξει, ἂν ἐγίνοντο
· νικηταί· καὶ τέλος τὸν πόνον καὶ τὰς θρήνες παμπόλων
· Συρακυσίων, οἵτινες ἐθρήνευ τὸν θάνατον τῶν τέκνων
· καὶ συγγειῶν, τῶν ὁποῖων αἱ ψυχαὶ δὲν ἐδύναντο νὰ
· ἐξιλεωθῶσιν ἀλλέως, εἰμὴ μὲ τὸ αἶμα τῶν φονέων.
· Ταῦτα ἐννοῶν ὁ λαὸς, ἐπέσρεψεν εἰς τὴν μισοφόνου τε
· ἀπόφασιν, καὶ ἔπραξε κατὰ τὴν συμβελην τῆ Διοκλέους.
· Οἱ Γύλιππος ἠγωνίζετο νὰ λάβῃ τὸν Νικίαν καὶ Δημο-
· φένην ὡς ἰδικῆς τε μάλιστα αἰχμαλώτους, διὰ νὰ τὰς
· φέρῃ εἰς τὴν Λακεδαιμονίαν, ἀλλ' οἱ Συρακέσιοι ἀπέρ-
· ριψαν τὸ ζήτημά τε μεθ' ὑβρεως καὶ ἀλαζονείας, καὶ ἐ-
· θανάτωσαν τὰς δύο στρατηγές.

Οἱ λοιποὶ οἱ φρόνιμοι καὶ φιλεῦσπλαγχοι ἄνδρες δὲν
· ἐδυνήθησαν νὰ μὴ δακρύσωσιν εἰς τὸ ἀξιοθρήνητον τέλος
· τῶν δύο τέτων μεγάλων ἀνδρῶν, καὶ μάλιστα τῆ Νικίᾳ,
· ὅσις παρὰ πάντας τὰς ἀνθρώπους τῆ καιρῆ τε ἐφαίνετο
· ὁ πλέον ἀξίος τῆ νὰ μὴ λάβῃ τέσον ἀτιμον καὶ πρῶρον

θάνατον. Πολλοὶ ἐνθυμέμενοι τὰς δημηγορίας ἐ τὸς ἀ-
 γωνίαις τε, διὰ τὰ ἐμποδίσει τὸν πόλεμον, ἐ τὴν ἀκραν
 αὐτῆ θεοσεβειαν, ἐγόγγυζον κατὰ τῆς ὑπερτάτης προ-
 νουίας βλέποντες, ὅτι ὁ τόσον θεοσεβῆς ἐ θεοπειθῆς
 ἐλάμβανε τοιαύτην κακὴν ἀνταμοιβὴν, παιδευόμενος
 ὡς εἰς τῶν κακῶν ἐ παρανόμων.

Ὁ Νικίας εἶναι ἀξίος τῆν θεωρῆται ἀπὸ τῆς μετα-
 γενεσέρους ὡς καλὸς μᾶλλον, ἢ μέγας ἀνὴρ. Αὐτὸς ἦ-
 το μὲν φιλάνθρωπος ἐ φιλοκᾶγαθος, φρόνιμος ἐ
 διακριτικός, ἐ φιλόπατρις τῷ ὄντι ὑπὲρ πάντας, ἀλ-
 λά δειλὸς εἰς τὰς ὀλίγας ἐκδελεύσεις, ὅσας ἔκαμνεν
 ἐνίοτε, ἐ κατὰ πάντα δύσελπις ἐ εἰς τὰς ἰδίας ἀρε-
 τάς. Ἀλλ' ἐκ τέτων τῶν ιδιωμάτων προήρχετο ἐκ
 ὀλίγον κέρδος, τὰ ὅποια, μ' ἔλον ὅτι ἐπικραῖνον αὐ-
 τὸν κατὰ πολλὰ, ὅτε ἔβλεπε ποτὲ μὲν τὰς συμβουλάς
 τε ἀπερῶιγμένας, ποτὲ δὲ ἑαυτὸν διοριζόμενον εἰς ἐκ-
 δελεύσεις ἀνερμόσους τῆ κλίσει τε, ἐ ἄλλοτε τὰς προ-
 σαγάς τε εἰς τὸν πόλεμον μὴ ἐκτελεσμένας κατὰ σκο-
 πὸν, εἴλκυον πρὸς αὐτὸν τὴν μὲν τιμὴν τῶν ἀνθρώπων
 διὰ τὴν φαινομένην μετριότητά τε ἐ διατήρησιν τῶν δι-
 καιωμάτων των, τὴν δὲ πεποίθησιν τῶν στρατιωτῶν διὰ
 τὴν ιδέαν τὴν περὶ αὐτῆ ὡς προνοητικῆ, στρατηγικῆ
 ἐ θεοφόρου. Ὅχι ὀλίγον ἐχρημάτισεν εὐτυχῆς, ὅτι ἔ-
 λαβε συστρατηγὸς τὸν Κλέωνα ἐ Ἀλκιβιάδην, τῶν ὀ-
 ποίων ἡ ζέσις ἐ ὁρμὴ ἐχρειάζοντο τὰ μετριάζονται ἀ-
 πὸ τὴν ψυχρότητα ἐ δειλίαν τῆ Νικίαι. ἐ καθῆς λο-
 γισμὸς τῆς διαφορᾶς τῶν διαθέσεών των συντείνει πρὸς
 βεβαίωσιν τῆς καλῆς ἡμῶν περὶ τῆ Νικίαι δόξης. Ὁ
 Νικίας ἔδιδεν, ὡς λέγουσι, πάντοτε καλὰς συμβουλάς,
 ἐ ἠτύχει κατὰ τὸν πόλεμον. Ἐντεῦθεν ἤθελε συμ-
 περάνητις, ὅτι αὐτὸς εἶναι ἀξίος τιμῆς ἀνωτέρας παρ'

ἐκείτην, ἣν ἡμεῖς δίδομεν αὐτῷ κατὰ τὸ Φαινόμενον· ἢ τωόντι ἤθελεν εἶθαι ἄξιος, εἰάν ἢ ταχύτης τῶν ἰδεῶν αὐτῷ ἦτον ἀνάλογος μὲ τὴν πεποίθησιν τῶν σκοπῶν τε, ἢ καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ζωηρότητα τῆς ἐκτελέσεώς των. Ἡ δὲ δυσυχὴς ἀπόβασις τῆ τελευταίᾳ κατὰ τῆς Σικελίας ἐπιχειρήματος προέρχεται ἀπὸ πολλὰ αἴτια· ἵππειδὴ πρῶτον μὲν πολλοὶ τῶν συμπολιτῶν ἠγωνίζοντο διὰ φθόνον καὶ διαφθεῖρωσι τὴν ὑπόληψίν τε, δεύτερον δὲ ἢ ἀρρώστος διάθεσις τε δὲν ἐπέτρεπεν αὐτῷ ἢ ἀγρυπνῆ ἀδιαλείπτως καὶ ἀνευδότης εἰς τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων, καθὼς ἀκητεῖτο εἰς ἐκείνην τὴν περίστασιν· καὶ ἔπειτα ἐπιδημικαὶ ἀσθένειαι, πληγαὶ καὶ θάνατος ἕκαμον τὰς μεγίστας ἀγῶνας τῶ στρατεύματος ἀνωφελῆς καὶ ἀπρόκτες. Οἱ Νικίας ὦν πλῆσιος, καὶ ἔχων ἀργυρία μεταλλεῖα ἐν τῷ ὄρει Λαυρίῳ, εἶδύνατο καὶ δεικνύει τὴν μεγαλοπρέπειάν τε εἰς δημόσια θέατρα καὶ δωρήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἀπέκτησε μὲν τὴν εὐνοίαν πολλῶν ἐχθρῶν, ἐβεβαίωσε δὲ τὴν παρὰ τοῖς φίλοις καλὴν περὶ αὐτῷ ὑπόληψιν.

Οἱ Δημοφένης ἦτον ἀνδρείος, τολμηρὸς καὶ πολεμικός, καὶ εἶδεις ἄλλος σύγχρονος διετήρησε τὴν τιμὴν τῆ Ἀθηναίᾳ ὀνόματος ὡς αὐτός. Ἀλλὰ κατὰ δυσυχίαν τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων ἔφθασαν εἰς κακὴν κατάστασιν, πρὶν ἢ μισεύσῃ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Τὸ ὄνομα τῆ Δημοφένους ἐτιμᾶτο ἐπὶ πολὺ εἰς τὰς Ἀθήνας, ὡσεὶ καὶ ὁ ἀείμνηστος ῥήτωρ Δημοφένης, πολλὰς χρόνους μετὰ τὸν παρόντα πόλεμον, ἕκαυχᾶτο πολὺ, ὅτι κατήγετο ἀπὸ τὸ γένος τῆ ἐν Συρακῆσαις ἀποθανόντος Δημοφένους (Ὀλυμπιακ. Γ').

Οἱ ἀχμάλωτοι ἐκλείσθησαν εἰς τὰς φυλακὰς τῶν Συρακυσῶν (λιθοτομίας, ἢ λατομίας), ὅπως ἐκπαθῶν

εἰς ὀκτὼ μῆνας ἀνεκδιήγητα κακὰ, ὄντες ἐπισσωρευ-
 μένοι ἐπάλληλοι, καὶ ἐκκείμενοι πάντοτε εἰς τὰς μετα-
 βολὰς τῆς καιρῆς, καὶ τὴν μὲν ἡμέραν πνιγόμενοι ἀπὸ
 τὰς καυσικὰς ἀκτῖνας τῆς ἡλίου, τὴν δὲ νύκτα παγό-
 νουτες ἀπὸ τοῦ ψύχους τῆς φθινοπώρας, καὶ φαρμακεύμε-
 ναι ἀπὸ τὴν δυσωδίαν τῶν κόπρων τε καὶ τῶν νεκρῶν, ὅ-
 σοι ἀπέθνησκον ἀπὸ τὰς πληγὰς καὶ ἀρρώστιας, καὶ πιε-
 ζόμενοι ἀπὸ πείναν καὶ δίψαν· ἐπειδὴ ἡ καθημερὸς
 τροφή ἕκαστε ἦτον ὀλίγον μέτρον νερῆς καὶ δύο μέτρα
 σίτου (1). Ὅσοι δὲ ἐξῆλθον μετὰ δύο μῆνας ἀπὸ τῆ-
 τος τὸν τρόπον, διὰ τὰ πωληθῶσιν ὡς δούλοι, ἐν οἷς ἦ-
 σαν καὶ πολλοὶ κρυπτοὶ Ἀθηναῖοι, εὐρήκαν ἐλαφροτέ-
 ραν τύχην. Ἡ φρόνησις καὶ ἐν ὄνμα ἀγαθοσύνης καὶ
 μετριότητος ἐχρησίμευσαν εἰς αὐτὰς πολὺ. ἐπειδὴ ἦτοι ἡ-
 λευθερῆντο ταχέως ἀπὸ τῆς κεκτημένης, ἢ ἐλάμβρα-
 νον παρ' αὐτοῖς πᾶσαν φιλανθρωπίαν καὶ τιμὴν, μάλι-
 σα δὲ πολλοὶ αὐτῶν ἐσώθησαν διὰ τὸν Εὐριπίδην (2),
 ἀπαγγέλοντες τὰς ὠραιότερας σκηνὰς ἐκ τῶν τραγω-
 διῶν αὐτῆ ἐνώπιον τῶν Σικελιωτῶν, οἱ ὅποιοι ὑπερηγά-
 πων αὐτὰς, ὥστε ὅτε ἐπέστρεψαν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν
 πατρίδα, ἦλθον καὶ ἠσπάσαντο αὐτὸν τὸν ποιητὴν ὡς
 σωτήρα, διηγέμενοι αὐτῷ τὸ θαυμάσιον ὄφελος, τὸ
 ὅποιον ἀπήλαυσαν ἐκφωνῶντες τὰ ποιήματά τε (3).

(1) Ὁ μὲν Θεκυδίδης λέγει μίαν κοτύλην ὕδατος καὶ
 δύο κοτύλας σίτου, ὁ δὲ Πλάταρχος κοτύλας δύο κριθῶν
 καὶ μίαν ὕδατος.

(2) Πλάταρχ. ἐν βίῳ Νικίᾳ.

(3) Ἡ ἀκόλαστος παροιμία ἦτοι τέθνηκεν, ἢ δι-
 δάσκει γράμματα. προσεφηκεῖσθε ἐξ ἐκείνου τῆς χρό-
 νου καὶ εἰς ὅλας τὰς ἀποδημῶντας εἰς ξένην γῆν, τῶν ὁποίων
 ἡ τύχη ἦτον ἀμφιβόλος.

π. χ. 413. 19. Οταν ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας ἡ εἰδησις τῆς φθο-
 ρᾶς τῆς στρατεύματος, οἱ πολῖται ἐ μόνον δὲν ἐπίσπευσαν
 αὐτήν, ἀλλὰ κατεδίκησαν εἰς θάνατον τὸν πρῶτον,
 ὅστις διεφήμισεν αὐτήν. Ὅτε δὲ ἐβεβαιώθη τ' ἀληθὲς,
 ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεσον εἰς ἄκραν θλίψιν, καὶ ὡσάν νὰ
 μὴ ἐψήφισαν αὐτοὶ μόνον τὸν πόλεμον, ἐσρεψαν τὸν
 θυμὸν καὶ τὴν λύσσαν ἐναντίον τῶν ῥητόρων, οἱ ὅποιοι
 παρεκίνησαν αὐτὲς εἰς τὸ ἐπιχειρήμα, καὶ ἐναντίον τῶν
 μάντεων, οἱ ὅποιοι διὰ τῶν νομιζομένων σημείων καὶ τε-
 ρασίων ἔδωσαν αὐτοῖς ἐλπίδας εὐτυχῆς ἐκβάσεως. Πο-
 τὰ δὲν κατήντησαν εἰς τοιαύτην ἀξιοθρήνητον κατάστα-
 σιν, οἷα ἡ παρθία, μὴ ἔχοντες ἔτε ἰππικὸν, ἔτε πε-
 ζικὸν, ἔτε χρήματα, μήτε ναῦς καὶ ναύτας, καὶ ἐνὶ λόγῳ
 προσμένοντες ἀνελπίσως ὥρα τῆ ὥρα νὰ ἔλθῃ ὁ ἐκ
 τῆς Σικελίας ἐχθρὸς ὑψηλοφρονῶν καὶ κομπάζων ἐπὶ
 τῆ νίκῃ καὶ βοηθούμενος ἀπὸ τῆς ἀποστάτας συμμά-
 χου, καὶ νὰ προσβάλλῃ τὰς Ἀθήνας μετ' ὅλας τὰς Πελο-
 πονησιακὰς δυνάμεις κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν. Ὁ Κι-
 κέρων (1) ὁμιλῶν περὶ τῆς γενομένης ἐν τῷ λιμένι τῶν
 Συρακουσῶν ναυμαχίας, ὀρθῶς λέγει, "ὅτι ἐν τῷ
 ἡ τῷ λιμένι διεφθάρησαν καὶ κατεποντίσθησαν αἱ δυνά-
 ἡ μεις καὶ νῆες τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐν αὐτῷ ἐναυάγησεν ἡ
 ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος τῶν Ἀθηναίων.

Ὡς τόσον, οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἀπηλπίζθησαν ἐξ ὀ-
 λοκλήρου, ἀλλ' ἀναλαβόντες θάρρος, ἀπεφάσιταν νὰ
 συνάξωσι χρήματα ἀφ' ὅλα τὰ μέρη, καὶ νὰ φέρωσι

(1) Hic primum opes illius civitatis victae, com-
 minutae, depressaeque sunt; in hoc poru Athenien-
 sium nobilitatis, imperii gloriae naufragium factum
 existimatur (Cicer. contra Verr. v. 37.)

ξύλα πρὸς ναυπηγίαν, διὰ τὰ φοβῶσι τὰς συμμάχους, ἔμαλιστα τὴν Εὐβοίαν· ἔπειτα δὲ ἀπέκοψαν ὅλα τὰ περιττὰ ἔξοδα, ἔσυνέστησαν νέαν βελὴν γερόντων, διὰ τὰ ἐξετάζει τὰς ὑποθέσεις ὅλας πρὶν τῆς ἀποφάσεως τῆ δῆμῳ καὶ συντόμως, δὲν ἠμέλησαν κἀνὲν ἐνδεχόμενον χρήσιμον εἰς τὴν παρούσαν ἀνάγκην, ἔπειθ' ἡ δὲ κοινὸς φόβος ἔκινδυνος ἠνάγκαζον πάντα πολίτην καὶ προτέχει εἰς τὰ χρειώδη τῆς πολιτείας, ἔτι καὶ δέχεται προθύμως πᾶσαν ἀφέλιμον συμβουλήν.

Τοιοῦτο τέλος ἔχεν ἡ πολιορκία τῶν Συρακουσῶν, τῆς ὁποίας ἡ ἀπότευξις ἐφθειρε τὴν δύναμιν τῶν ἐπιχειρητάντων. Ἔως τῶρα ἴδομεν τὰς Ἀθηναίους προκόπτουσαν εἰς τὰς τέχνας ἔτι εἰς τὸν πόλεμον, διδάσκοντας ὅλα τὰ περίξ ἔθνη τὴν σοφίαν, φιλανθρωπίαν, φιλοσοφίαν ἔτι τὴν πολεμικὴν, ἔτι ἀρχομένους καὶ σερεώσασθαι μίαν ἐπικράτειαν, τὴν ὁποίαν, εἴαν κατωρῶτο, καὶ μίαν πλησιόχωρον δύναμιν δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀνατρέψῃ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ φιλαρχία τῶν ἠυξήθη ταχύτερον παρὰ τὰς δυνάμεις τῶν, ἔτι τὰ ἐπιχειρήματα ὑπερέβαινον τὴν δύναμιν τῶν, ἔπεσον διὰ μιᾶς ἀπὸ τὸ ὕψος, εἰς ὃ ἠγωνίσθησαν διὰ τῶν αἰώνων καὶ φθάσωσι. Διὰ τῆτο, εἰς τὸ ἐξῆς θέλει παρασαθῆ ἡμῖν διαφορετικὴ εἰκὼν, ἐν ἣ δὲν θέλομεν ἴδῃ ταύτην τὴν μικρὰν ἐπαρχίαν ἀγωνιζομένην εἰς ἀλλοτρίας νίκας, ἀλλ' ἀνδισαμένην μόνον ἀδυνάτως κατ' οἶκον· δὲν θέλομεν ἴδῃ, λέγω, τὰς Ἀθηναίους κατέχοντας τὰ πρωτεία εἰς τὰς συνόδους τῆς Ἑλλάδος ἔτι ὀδηγῶντας τὰ συμμαχικὰ τῶν Ἑλλήνων στρατεύματα, ἀλλὰ τρόπον τινα ἐξοντεμένους ἔτι ἐκλείποντας ἀπὸ τὰ ὄμματα τῆ ἱστορικῆ, ἔτι ἀπὸ αὐτῶν ἀλλὰ ἔθνη ἐκκλύπτοντα ἀπὸ τὸ σκότος, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μέχρι τῆδε μόλις ἐμνημονεύετο.

Διὰ τὴν αὐθάδειαν τέττε τῆ ἐπιχειρήματος ἐτιμωρή-
θησαν αὐστηρῶς οἱ Ἀθηναῖοι, ἀπολέσαντες τὲς καλί-
στες σριτιγῆς, σόλως ἔ στρατῆς, οἱ ὅποιοι ἤδη ὑφαι-
ώθησαν ἢ ἐκυριεύθησαν ἀπ' ἐκείνης, τὲς ὁποῖες αὐτοὶ
τότον παρακαίρως ἐπεχείρησαν νὰ ὑποδελώσωσι.

Οἱ σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων ἐμελέτων ἤδη ν' ἀ-
πορρίψωσι τὸν ζυγόν· ἔ ὅσοι ἔμειναν ἐδέτεροι, εὐρόν-
τες ἤδη ευκαιρίαν, ἠνώθησαν μετὰ τῶν ἐχθρῶν· μά-
λισα δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπαιρόμενοι ἐπὶ τῇ νίκῃ, ἀ-
πεφάσισαν νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν πόλεμον ἀνδρείως·
ἔ ἔτις ὁ χειμὼν παρήλθεν εἰς ἐτοιμασίας ἔ τῶν δύο
μερῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀμηχανῶντες εἰς τὴν παρεῖσαν αὐ-
π. 412. τῶν δυσυχίαν, μόλις ἔβαλον τὰς δυνάμεις ἔ τὲς σό-
λως εἰς τὴν Σάμον, ἔ τὰς μὲν ἀποσάσας συμμάχους
πέλεις ὑπέταξαν, τὰς δὲ λοιπὰς ἐφόβην, ἔ ἔτως ἀν-
τιπολεμῆντες ἔτι μὲ μέρος τῆ προτέρη πνεύματος, ἐ-
δουήθησαν ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὲς ἐχθρῆς, τὲς ὁποῖες
ἐνίκησαν πολλάκις.

Ο' Ἀλκιβιάδης, ὅσις ἐγίνωσκε καλῶς πάντα
τὰ συμβάντα μετὰ τῶν Ἀθηναίων, ἔσειλε κρυφίως
εἰς τὴν Σάμον πρὸς τὲς ἐντιμωτάτες τῶν Ἀθηναίων,
διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰς γνώμας ἔ νὰ μηνύσῃ αὐτοῖς, ὅτι
ἠγάπα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀν ἢ διοίκησις
τῆς δημοκρατίας παραδοθῆ εἰς τὲς μεγάλης ἔ δυνατῆς
πολίτας, ἔ δὲν ἀφεθῆ εἰς τὸν ἀχρεῖον ὄχλον, ὁ ὅποιος
τὸν ἐξάρισα. Τινὲς τῶν προεσώτων ἠλθον ἐκ τῆς Σά-
μης ἐπὶ σκοπῶ τῆ νὰ συμβουλευθῶσι περὶ τῶν μέσων, ὅ-
σα ἀπητῆντο πρὸς ἐκτέλεσιν τέττε τῆ ἐπιχειρήματος.
Ο' Ἀλκιβιάδης ὑπέχετο νὰ κάμῃ τοῖς Ἀθηναίοις φί-
λον ἔ μόνον τὸν σατράπην τῆ μεγάλη βασιλέως Τις-
σαφέρνη, πρὸς ὃν κατέφυγεν, ἀλλὰ ἔ αὐτὸν τὸν βα-

σιλέα, ἐπὶ συμφωνίᾳ τῆνὰ καταλυθῆ ἢ δημοκρατία, διότι ὁ βασιλεὺς θέλει δώσει περισσοτέρην κρίσιν εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν εὐγενῶν, παρέξ τῆ ἀκαταστάτε κὶ παλιμβέλε δέμα. Οὗ δὲ πρῶτος, ὅσις ἠναντιώθη εἰς τῆ Ἀλκιβιάδου τὴν κάθοδον, ἦτον ὁ Φρύνιχος, εἰς τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶν, ὁ ὅποιος ἐρεγόμενος ἵνα εἰδοκιμήσωσιν ὁ σκοποίτε, ἐ μόνον ἐμύνησε τῷ Ἀσούχῳ στρατηγῷ τῶν Λακεδαιμονίων, ὅτι ὁ Ἀλκιβιάδης ἠγωνίζετο νὰ κάμη τὸν Τισσαφέρην φίλον τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλ' ὑπέχετα κὶ νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν τὸ κράτευμα κὶ τὸν σόλον τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλ' ἡ προδοσία ἐφανερώθη διὰ τὴν καλὴν φιλίαν τῆ Ἀλκιβιάδου μετὰ τῆ Ἀσούχου, κὶ ὁ Φρύνιχος καθαιρεθεῖς ἀπὸ τῆ ἀξιώματος, ἐφονεύθη κατὰ τὴν ἀγοράν.

Ἐν τῷ μεταξύ, οἱ Ἀθηναῖοι ἐπροθυμῆντο νὰ μεταβάλωσι, καθὼς ἐπρόβαλεν ὁ Ἀλκιβιάδης, τὴν δημοκρατίαν, ἢ ὅποια κατελίετο εἰς πολλὰς πόλεις τῆς π. χ. Ἀττικῆς· κὶ μετ' ὀλίγον ἐτελειώθη ἔτος ὁ σκοπὸς ἀπὸ τὸν Πείσανδρον, τὸν ἐπισάτην τῆ ἔργου, ὅσις θέλων νὰ δώσῃ εὐτακτον σχῆμα εἰς τὴν νέαν διοίκησιν, διώρισε νὰ ψηφισθῶσι δέκα συγγραφεῖς (commissaires) πληρεξέσιοι, οἱ ὅποιοι ἐμελλον εἰς ῥητὴν ἡμέραν νὰ δώσωσιν εἰς τὸν δῆμον λόγον περὶ ὅσων ἂν διατάξωσιν. Οὔτε ἦλθεν ἡ ἡμέρα, πρῶτον μὲν ἀπεφασίωθη εἰς τὴν συνάθροισιν νὰ προβάλη ὁ καθεὶς ἐλευθέριως ὅ,τι κὶ ἂν ἤθελε, δίχα νὰ φοβῆται κατηγορίαν ἢ ζημίαν, ὅτι παρέβη τὰς νόμους· ἔπειτα δὲ ἐψηφίσθη νὰ σχηματιωθῆ νέα βεβλή με ἄκραν ἐξουσίαν τῆ νὰ διοικῆ τὰς δημοσίας ὑποθέσεις κὶ νὰ ἐκλέξῃ νέους κριτάς (πρυτάνεις). Πρὸς τῆτο, ἐκλέχθησαν πέντε πρόεδροι· ἔτι δὲ ὠνόμασαν ἑκατὸν ἄνδρας, ἐμπεριεχόμενοι κὶ

αὐτοὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν· καὶ τῶν ἑκατὸν ὁ καθείς ἐκλε-
 ξεν εἰς τὸν ἑαυτὸν τε τρεῖς, ὁποῖους ἤθελεν, ὥστε οἱ πάν-
 τες ἦσαν τετρακόσιοι τὸν ἀριθμὸν, εἰς τὰς ὁποῖους ἐδό-
 δη ἄκρα καὶ ἀπεριόριστος ἐξουσία. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπατώσι-
 τὸν δῆμον καὶ νὰ τὸν παρηγορῶσι μὲ φαινομένην δημο-
 κρατίαν, ἐν ᾧ αὐτοὶ ἐσερέωσαν τῷ ὄντι ὀλιγαρχίαν,
 οἱ τετρακόσιοι ἔμελλον νὰ συγκαλῶσιν ὡς συμβέλει, ὅ-
 ταν ἔκρινον εὐλογον, πέντε χιλιάδας πολιτῶν. Ἡ βε-
 λή καὶ αἱ ἐκκλησίαι τῆς δῆμος συνεκροτῶντο μὲν ὡς καὶ
 πρότερον, πλὴν δὲν ἐγίνοντο χωρὶς προσαγωγῆς τῶν τε-
 τρακότηων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπώλετεν ὁ δῆμος
 τὴν Ἀθηναίων τὴν ἐλευθερίαν ἑκατὸν χρόνους μάλιστα
 μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς τυραννίας τῶν Πεισιπρα-
 τιδῶν.

Ὅταν ἐκυρώσῃ τῆτο τὸ ψήφισμα δίχα τινὸς ἀν-
 τιστάσεως, καὶ ὀλύσῃ ἢ σύναξις, οἱ τετρακόσιοι ὀπλι-
 μένοι μὲ ξιφίδια καὶ ἔχοντες ἑκατὸν εἴκοσι νεανίσκους,
 τὰς ὁποῖους μετεχειρίζοντο πρὸς πᾶσαν ἀναγκαίαν ὑπη-
 ρεσίαν, εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ ἠνάγκασαν τὰς
 βουλευτὰς νὰ φύγωσιν, ἀφ' ἧς τοῖς ἔδωκαν τὸν μισθὸν
 ὅλη τῆ ὑπολοίπῃ χρόνῃ· ἔπειτα δὲ ἐκλεξάν ἐν ἑαυτοῖς
 νέας πρυτάνεις παρατηρῶντες τὰς ἐν τῇ ἐκλογῇ ταύ-
 τη συνειδισμένας τελετάς. Αὐτοὶ δὲν ἔκριναν εὐλογον
 τὴν ἀνακαλέσθαι τὰς ἐξουσίας, διὰ νὰ μὴ ἀναγκασθῶσι τὴν
 ἀνακαλέσθαι καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην, φοβόμενοι μήπως αὐ-
 τὸς διὰ τὸ ἀπεριόριστον πνεῦμα γένῃ εὐθύς κύριος τῆς
 δῆμος· καὶ ἔτω καταχρῶμενοι τὴν ἐξουσίαν τῶν ὡς τύραν-
 νοι, ἄλλες μὲν ἐφόνευον, ἄλλες δὲ ἐξωστράκιζον δη-
 μεύοντες τὰ ὑπάρχοντά τῶν ἀδίκως· ὅσοι δὲ ἐτόλμων
 νὰ ἐναντιωθῶσιν εἰς αὐτὸν τὸν νεωτερισμὸν, ἢ καὶ νὰ
 εἰπωσί τι, ἐσφάζοντο ἐπὶ ψευδέσι προφάσεσι· καὶ ὅσοι

εζήτην δικαιοσύνην διὰ τὰς φονευθέντας, ἐφοβερίζοντο. Οἱ τετρακόσιοι, εὐθὺς μετὰ τὴν σερώσιντων, ἔσειλαν εἰς τὴν Σάμον δέκα πρέσβεις, διὰ νὰ πείσωσι καὶ τὸ κράτευμα νὰ τὰς ἀποδεχθῆ καὶ νὰ τὰς βεβαιώσῃ.

Τὸ ἐν τῇ Σάμῳ κράτευμα ἐζήτην παντοίῳ τρόπῳ νὰ καταλίψῃ τὴν ἀρχὴν τῶν τετρακοσίων, ἢ παρακινεμένον ὑπὸ τῆ Θρασυβέλε, ἀνεκάλεσε τὸν Ἀλκιβιάδην, ἢ χειροτονήσαντες στρατηγὸν, ἐκέλευον νὰ πλεύσῃ κατ' εὐθείαν εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἢ νὰ κατασρέψῃ τὴν νέαν τυραννίαν. Ἀλλ' αὐτὸς μὴ ὑπακέων εἰς αὐτὴν τὴν ἀσόχασον γνώμην, ἦλθεν εἰς τὸν Τισσαφέρην ἢ εἶπε πρὸς αὐτὸν, ὅτι τῶρα ἦτον εἰς τὴν δυνάμιν τε νὰ τὸν μεταχειρισθῆ ὡς φίλον ἢ ὡς ἐχθρόν ἢ ἔτω πρῶτον μὲν ἐφόβιζε τὰς Ἀθηναίους διὰ τῆ Τισσαφέρους, ἤδη δὲ τὸν Τισσαφέρην διὰ τῶν Ἀθηναίων. Ὅτε δὲ μετὰ τούτο ἔσειλαν οἱ τετρακόσιοι εἰς Σάμον τὰς πρέσβεις, διὰ νὰ δικαιολογήσωσι τὰ ἔργα των, τὸ κράτευμα ὤρμησε νὰ θανατώσῃ τὰς πρέσβεις, ἢ ἐζήτην ἐνθέρμως νὰ πλεύσῃ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ, ἀλλ' ὁ Ἀλκιβιάδης ἠναντιώθη, ἢ ἔτω διέσωσε προφανῶς τὴν ἐπαρχίαν ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Ἐν τῷ μεταξὺ, ὁ γενόμενος ἐν Ἀθήναις νεωτερισμὸς προξένησε τόσας εἴσεις ἢ ταραχὰς, ὥστε οἱ τετρακόσιοι ἐφρόντιζον ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας μᾶλλον ἢ περὶ τοῦ πολέμου, ἢ τειχίσαντες τὸ μέρος τῆ Πειραιῶς τὸ πρὸς τὸ σῆμα τῆ λιμένος, ἀπεφάσισαν ἐν ἀνάγκῃ νὰ εἰσάξωσι κάλλιον τὰς Λακεδαιμονίους, παρέξ νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν ὀργὴν τῶν πολιτῶν. Οἱ Σπαρτιάται ὠφελόμενοι ἐκ τούτων τῶν διχονοσιῶν, περιέπλευσαν μὲ 42 πλοῖα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆ Ἡγήσανδριδος, ἢ ἀναγκάσαντες εἰς ναυμαχίαν τὰς Ἀθη-

ναίες, οἱ ὅποιοι εἶχον 36 πλοῖα ὑπὸ τὸν Θυμόχαριν, ἐνίκησαν κυριεύσαντες μέρος τῆς θάλας, τὸ δὲ λοιπὸν κατασκορπίσαντες. Κατὰ τῆτον τὸν χρόνον ἀπέστη καὶ ὄλη ἡ Εὐβοία, πλὴν τῆς Ὠρεῶ, ἣ ἠνώσθη μετὰ τῶν Πελοποννησίων.

Αὕτη ἡ ἀτυχία πρὸξένησε τὴν κατάλυσιν τῆς δυνάμεως τῶν τετρακοσίων· ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι παρευθὺς καθεῖλον αὐτὲς ἀπὸ τῆς ἀξιώματος ὡς αἰτίες ὄλων τῶν ταργῶν καὶ θάσεων, καὶ ψηφίσαντες ἀνεκάλεσαν ἰμοφώως τὸν Ἀλκιβιάδην, παρακινῶντες νὰ ἐπιταχύνῃ ὡς τάχιστα πρὸς βοήθειαν τῆς πόλεως. Αὐτὸς δὲ συζητήσας, ὅτι ἂν ἐπιστρέψῃ παρευθὺς εἰς τὰς Ἀθήνας, ἔμελλε νὰ ὁμολογῇ χεῖριτας τῆς κατὰ τὸν εἶδος τὸ ἔλεος καὶ εἰς τὴν χάριν τῆς δῆμος, ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ τὴν ἐπιστροφὴν τὴν ἐνδοξὴν καὶ θριαμβευτικὴν, φανεῖς ἄξιος αὐτῆς τῆς τιμῆς μὲ ἔκλαμπρον ἀνδραγαθίαν.

π. χ. Ὅθεν μισεύσας ἐκ τῆς Σίμης, περιέπλει μὲ ὀλίγα πλοῖα τὴν θάλατταν τῶν Κνιδίων καὶ Κώων· καὶ μαθὼν ὅτι Μίνδαρος, ὁ Σπαρτιατικὸς ναύαρχος, ἔπλεε πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον μὲ ὄλον τὸν στόλον, καὶ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἐπηκολέθουν, ἔπλευσε τὴν αὐτὴν ὁδὸν μετὰ μεγάλης σπευδῆς, διὰ νὰ βοηθῆσῃ τέτρως, καὶ ἔφθασεν εὐτυχῶς μὲ δεκαοκτὼ πλοῖα κατὰ τὴν ὥραν, ἐν ἣ ἔναυμαχον οἱ δύο στόλοι πλησίον τῆς Ἀβύδου ἕως ἑσπέρας, μενέσης ἰσορροπίας τῆς νίκης. Ὁ ἐρχομὸς τῆς Ἀλκιβιάδου ἔδωκε κατ' ἀρχὰς εἰς μὲν τὰς Σπαρτιάτας θάρρος, ἐπειδὴ ἐνόμιζον αὐτὸν ἔτι φίλον, τὰς δὲ Ἀθηναίους ἐλύπησε κατ' ὑπερβολὴν. Ἀλλ' αὐτὸς κρεμάσας εἰς τὴν στρατηγίδα ναῶν τὴν σημαίαν τῶν Ἀθηναίων, ὤρμησεν εὐθὺς ἐπὶ τὰς Λακεδαιμονίους καὶ τὰς ἐπὶ τὴν εὐτυχίαν· καὶ λαβὼν θάρρος διὰ τὴν εὐτυλίαν

τε, κατεπόντισε τὰς ναῦς αὐτῶν, καὶ ἔκαμε μέγαν φόνον μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τὴν σωθῶπι πλέοντες· καὶ ἕτως οἱ Ἀθηναῖοι λαβόντες τριάκοντα ναῦς τῆ ἐχθρῆ, καὶ ἀνασῶσαντες τὰς ἰσικίας των, ἔστησαν τροπαιοῦ.

Ὁ Ἀλκιβιάδης μετὰ ταύτην τὴν λαμπρὴν νίκην ἐπέγηγε τὴν ἐπισκεψθῆ τὸν Τισσαφέρην, ὁ ὅποιος δὲν τὸν ἐδέχθη, καθὼς ἐκεῖνος ἤλπιζεν, ἀλλὰ συλλαβὼν ἔσειλεν αὐτὸν εἰς τὰς Σάρδεῖς, λόγῳ μὲν ὅτι εἶχε προσαγῆν ἀπὸ τὸν βασιλέα τὴν κινήσῃ πόλεμον κατὰ τῶν Ἀθηναίων, ἔργῳ δὲ φοβόμενος μὴ τὸν διαβάλλωσιν εἰς τὸν βασιλέα οἱ Πελοποννήσιοι, ἐνόμιζε διὰ ταύτης τῆς ἀδικίας τὴν ἀθωωθῆ ἀπὸ πᾶσαν κατηγορίαν. Ἀλλ' ὁ Ἀλκιβιάδης μετὰ τριάκοντα ἡμέρας διέφυγεν εἰς Κλαζομένας, καὶ μετ' ἐπολύ ὤρμησεν ἐπὶ τὸν Πελοποννησιακὸν στόλον, ὁ ὅποιος ἐκεῖτο ἔμπροσθεν τῆς λιμένος τῆς Κυζίκου, καὶ διεκπλεύσας μετ' εἰκοσιτὰς ἄριστας ναῦς, προσέβαλε τὸν ἐχθρὸν, καὶ ἐπεδίωξε τὰς φεύγοντας ἐκ τῶν νηῶν εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ πολλὰς αὐτῶν ἔφθειρε. Τότε οἱ Ἀθηναῖοι ἔλαβον ὅλας τὰς ναῦς τῆ ἐχθρῆ, καὶ ἔγιναν κύριοι τῆς Κυζίκου, εὐρόντες καὶ τὸν Μίνδαρον, τὸν Λακεδαιμόνιον στρατηγὸν, μεταξὺ τῶν νεκρῶν.

Ὁ Ἀλκιβιάδης ἐγίνωσκε καλῶς τὸ πῶς τὴν μεταχειρισθῆ τὴν νίκην πρὸς ὄφελος· καὶ κινήσας μετ' εἰκοσιτριάκοντα ἐκπλεύσας τὴν δύναμιν αὐτῆς, ἐκυρίευσεν διαφόρους ἀποστάσας τῶν Ἀθηναίων πόλεις, ἐν αἷς ἦσαν καὶ ἡ Καλλιχιδῶν, καὶ ἡ Σηλυμβρία καὶ τὸ Βυζάντιον· τελευταῖον δὲ, πορθῶν τὴν πατρίδα τε, καὶ θάλων τὴν παρρησιασθῆ εἰς τὰς συμπολίτας νικητῆς καὶ τροπαιῶχος, καὶ τὴν προξενήσῃ εἰς μὲν τὰς φίλους χαρὰν, εἰς δὲ τὰς ἐχθρὰς λύ-

π. χ. πην, ἔπλευσε πρὸς τὰς Ἀθήνας φέρων ὅλα τε τὰ
 408. πλοῖα ἐσολισμένα μὲ πολλὰς ἀσπίδας καὶ διάφορα λά-
 φυρα εἰς εἶδος τροπαίου, καὶ σύρων κατόπιωθεν ὡσεὶ
 θριαμβεύων πλῆθος πολὺ αἰχμαλώτων νηῶν, καὶ ἔχων
 ἐξηπλωμένα τὰ σημεῖα καὶ ὅλα τὰ ἀκροσόλια τῶν
 κέντων νηῶν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν περισσότεραι τῶν ἄλ-
 λων· τὰ δὲ πιπυθέντα καὶ κέντα πλοῖα ὅλα ὁμοῦ ἦσαν
 ὡς διακόσια. Λέγουσιν, ὅτι ὁ Ἀλκιβιάδης, ὅτε ἐπλη-
 σίασεν εἰς τὴν Πειραιᾶ, ἐνθυμόμενος τὰς καθ' αὐτὸ ἔχ-
 θρας, συνέλαβε φόβον τινὰ καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ ἐξέλ-
 θῃ τῆς νηὸς, ἕως ὅτε ἰδὼν ἀπὸ τῆ κατασρώματος τὴς
 φίλης καὶ συγγενεῖς, οἱ ὁποῖοι κατόβησαν πρὸς ἀπάν-
 τησιν, καὶ παρεκάλεον ἐνθερμῶς νὰ πεζεύσῃ, ἐξῆλθε,
 καὶ ἔμει ἀποβάνα πάντες αὐτὸν μόνον ὑπὸντων, αὐτὸν
 μόνον ἐθεώρουν, καὶ αὐτὸν μόνον ἠσπάζοντο χειροκροτῶν-
 τες καὶ εὐφημῶντες καὶ σεφανῶντες μὲ ἀνδίνους σεφάνους.
 Ὁ Ἀλκιβιάδης ἀπεδέχθη τὴς ἐπαίνους μετὰ μεγάλης
 εὐχαριστήσεως, καὶ ζητήσας νὰ τὸν ἀπολύσωσιν ἀπὸ τῆς
 προτέρας καταδίκης, ἔλαβεν ἀπὸ τῶν ἱερεῖς παντελεῖ
 ἄφεσιν ὅλων τῶν προτέρων κατ' αὐτὸ ἀρῶν.

Ἀλλ' ὅλοι αὐτοὶ οἱ θριαμβοὶ ἦσαν μάταιοι, διότι
 ἡ ἀληθὴς τῶν Ἀθηναίων δύναμις δὲν ἦτο πλέον, ἡ
 ἰσχὺς τῆς ἐπαρχίας ἄχετο, καὶ τὸ πρῶτον φιλελευθερον
 πνεῦμα ἐσβέβη. Πολλοὶ τῆ χυδαίᾳ ὄχλῳ ἠνάγκαζον
 τὸν Ἀλκιβιάδην νὰ λάβῃ τὴν μοναρχίαν καὶ νὰ γένη
 ἀνώτερος τῆ φθόνου, ἀφ' ἧ λάβῃ εἰς τὰς χεῖρας ὅλην
 τὴν ὑπέροχον ἐξουσίαν. Ἀλλ' οἱ δυνατώτατοι τῶν πο-
 λιτῶν δὲν ἦσαν τόσοι ζηλωταὶ πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ μό-
 νον διώρισαν αὐτὸν ἀρχιστράτηγον, δίδοντες πάντ' ὅ, τι ἐζή-
 τησε, καὶ ἐκλέγοντες συστρατηγῶς, ὁποῖοι τῷ ἤρεσαν.
 Μισεύσας ἔν ὃ Ἀλκιβιάδης τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν εἰσο-

δόντε εἰς τὰς Ἀθήνας, μὲ ἑκατὸν ναῦς, ἐπλευσεν ἐπὶ τὴν ἀποσιῶσαν νῆσον Ἀνδρον, ὅπε νικίτας μάχη τὴς κατοίκους, ἐκεῖθεν ἤλθεν εἰς Σάμον, συχαζόμενος γὰρ τὴν κάμη καθέδραν τῷ πολέμῳ. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐν τέτοις, δικαίως φοβόμενοι τὴν εὐτυχίαν τῷ Ἀλκιβιάδῳ, καὶ βλέποντες ὅτι ἦτο χρεία γὰρ ἐκλέξωσι στρατηγὸν ἀντάξιον αὐτῷ, ἐψήφισαν τὸν Λύσανδρον (1), ὁ ὅποιος, ἂν καὶ εὐγενὴς, ἀνατρέφῃ ἐν ταλαιπωρίαις καὶ κόποις, καὶ ἔδειξε πατελεῖν ὑποταγὴν εἰς τὴν σκληροαγωγίαν καὶ εἰς τὰ ἤθη τῆς πατρίδος. Αὐτὸς ἦτον ἀνδρεῖος καὶ φιλότιμος, καὶ ἐβυστίαζεν, ὡς οἱ συμπολιταί τε, πᾶσαν ἡδονὴν εἰς τὴν φιλοτιμίαν, καὶ εἶχε καλὴν καὶ καθεσηκυῖαν κρᾶσιν, διὰ τὸ ὅποιον ἤρμοζεν αὐτῷ εὐκόλως πᾶσα εἰσὶ τῆς ζωῆς· ἐξ ἐναντίας δὲ ἦτον εἰς ἄκρον κόλαξ, πανῆργος καὶ ὑποκριτῆς, μεταχειριζόμενος τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ψεῦδος κατὰ τὸ συμφέρον τε. Τῆτο τὸ διπλῆν ἦθος ἐπεκράτησε δι' ὅλης τῆς ζωῆς τε, ὡς λέγουσιν, ὅτι ἐξηπάτα τὴς μὲν παῖδας μὲ τὴς ἀσραγάλης, τὴς δὲ ἄνδρας μὲ τὴς ὄρκους, καὶ συχνάκις ἔλεγεν, ὅτι ὅπου γὼ δέρμα γὼ λέοντος δὲν φθάνει, πρέπει γὰρ προτραφῆ γις ἐκεῖ γὼ γῆς ἀλώπεκος (2).

Ὁ Λύσανδρος συναγαγὼν τὸ στρατεύμα εἰς τὴν Ἐφεσον, ἐσύναξε φορτηγὰ πλοῖα πανταχόθεν, ἔκαμε ναύσταθμον πρὸς ναυπηγίαν, ἀφῆκε τὴς λιμένας

(1) Ξενοφ. Ἀ. Πλάτ. εἰς Λύσαν. Διόδ. βιβλ. ΙΓ'.

(2) Ὅπε μὴ ἐφικνεῖται ἡ λιοντῆ, προσραπτέον εἶναι ἐκεῖ τὴν ἀλώπεκῆν. Διὰ τῆς κατεργείας ἐκεῖνης, ὅσοι ἔλεγον, ὅτι ἔργον ἀνάξιον Ἡρακλείδῳ ὑπῆρχε τὸ γὰρ μεταχειρίζεται τὴν πανουργίαν καὶ τὸν δόλον.

ἐλευθέρους εἰς τὸ ἐμπόριον, παρέδωκε τὰς δημοσίας τόπους εἰς τὰς πολίτας, ἔβαλεν ὅλως τὰς τέχνας εἰς κινήσιν, καὶ γεμίτας τὴν πόλιν μὲν θησαυροῦς, ἔφερον αὐτὴν εἰς ἐκείνην τὴν μεγαλοπρεπῆ κατὰσασιν, δι' ἣν ἐγένετο μετὰ ταῦτα τόσων περιβόητος. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγένοντο, μαθὼν ἔτι Κῦρος, ὁ νεώτερος υἱὸς Δαρείου τῆ νύμφης, βασιλέως τῆς Περσίας, ἦλθεν εἰς Σάρδεις, ἀνεβῆ αὐτῷ διὰ τὸ ἐπισκεφθῆ καὶ τὸ ἐγκαλέσει τὸν Τισσαφέρην, ὅτι διὰ τὸ διπλῆν ἡθροῦς καὶ διὰ τὴν προδοσίαν πρέξενητε τόσων βλάβην καὶ εἰς τὰς δύο συμμάχους. Ὁ Κῦρος μισῶν ἐς ἄκρον αἰτὸν τὸν σατράπην, συγκατένευσε εἰς τὸ ζήτημα τῷ Λυσάνδρῳ, ὑποχόμενος ἂν αἰξήσῃ τὸν μισθὸν τῶν ναυτῶν (1) καὶ τὸ δῶσθαι πᾶσαν ἐνδεχομένην βοήθειαν.

Αὕτη ἡ ἐλευθεριότης πρέξενησεν εἰς ὅλον τὸν Πελοποννησιακὸν πόλον ἄκραν χαρὰν καὶ ζῆλον, καὶ ἀφῆκε τὸν τῷ ἐχθρῷ σχεδὸν ἔρημον· ἐπειδὴ οἱ περισσότεροι ναῦται ἔτρεχον, ἔπε οὗ μισθὸς ἦτο περισσότερος. Οἱ Ἀθηναῖοι μαθόντες τῆτο, ἠγωνίζοντο διὰ τῷ Τισσαφέρους ἂν ἀποκτήσῃ τὴν εὐνοίαν τῷ Κύρῳ· ἀλλ' οὗτος δὲν ἠθέλε ἂν ἀκροαθῆ κατ' ἐδέεινα τρόπον, μὲ ὅλον ὅτι ὁ σατράπης παρίσῃ αὐτῷ, ὅτι τὸ συμφέρον τῷ βασιλέως ἀπῆται τὸ τὸ μὴ μεγαλύνῃ τὰς Λακεδαιμονίους, ἀλλὰ ἂν ἀντισαθμίξῃ τὴν δύναμιν τῷ ἐνὸς μέρους μὲ τὴν δύναμιν τῷ ἑτέρῳ, διὰ τὸ νὰ δικαιωσῃ τὸν πόλεμον, καὶ ἔτω τὸν ἐξολοθρεύσῃ καὶ τὰ δύο μέρη μὲ τὰς ἀμοιβαίας διχονοίας.

Ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης μισεύσας ἐκ τῆς Σάμου, διὰ τὸ νὰ ὑπάγῃ τὸν ἀνάξῃ τὰ πρὸς τὸν μισθὸν ἀναγκαῖα χρή-

(1) Καθὼς ναύτης ἐλάμβανε 4 ὀβολοὺς τῆς ἡμέρας.